

نشر برتر ۱۳۹۰ شمسی

مبادا ز گفتار بینی تو رنج
پشیمانی ایدر پیاپی فزود
نگردی بدور از رسوم خدای

نخست سخن گفته هایت بسنج
هر آنکس که بیجادهانش گشود
اگر بشنوی پند کار آزمای

شاهکار عضدی

«تاریخ ایران و اسلام»

جلد سیزدهم شامل :

جانشینان نادر، آغاز حکومت قاجاریه تا پایان سلطنت محمد شاه

تأثیر حکومت وکیل الراءیا کریم خان زند در استقلال آمریکا و انقلاب کبیر
فرانسه همراه نیرنگ بازی های ناپلئون بناپارت و انگلیس و بی لیاقتی
خاندان قاجار و خدمات وزیر با تدبیر میرزا تقی خان امیر کبیر

احمد عضدی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

عضدی، احمد ۱۳۲۵ -

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور : شاهکار عضدی تاریخ ایران و اسلام / احمد عضدی

مشخصات نشر : آشنانه (خراسان شمالی) انتشارات عضدی ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری : ۱۴ ج. شماره شابک : ۷-۵۳-۵۲۳۳-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : ج ۱۳ (چاپ اول ۱۳۹۶) فیپا موضوع : اسلام - تاریخ

موضوع : ایران - تاریخ رده بندی کنگری : ۱۳۹۶ ش ۲ ع ۶ BP ۱۴

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۱۲ شماره کتابشناسی ملی : ۱۸۵۵۶۹۴

+++++

تقديم به عزيزی که از چشم ها غايب ولی تصويرش مدا

در نظرم مجسم بوده و هست ، يادش گرامی باد

آنکه با نیم نگاهی بلم از سینه گرفت ماه نو بود چنین پرتوش آدینه گرفت

مشخصات کتاب

نام کتاب : شاهکار عضدی جلد سیزدهم «تاریخ ایران و اسلام»

سراینده : احمد عضدی خراسان شمالی ناشر : انتشارات عضدی بجنورد

نوبت چاپ : اول ۱۴۰۰ شمسی چاپخانه : عضدی مانه و سملقان

قطع کتاب : وزیری تعداد صفحات : ۴۶۹ صفحه

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

شماره شابک کلی : ۲-۰۳-۵۲۳۳-۶۰۰-۹۷۸

شماره شابک این کتاب : ۷-۵۳-۵۲۳۳-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ برای سراینده محفوظ است

آدرس بجنورد امیریه ، امیریه ۲۱ پلاک ۲۱

تماس ۰۹۳۵۴۳۴۰۵۵۴ - ۰۹۹۱۳۰۷۸۶۷۷ تلفن ثابت - ۳۲۲۳۱۰۵۸ ۵۸

بهاء « ۱۱۰ » هزار تومان

فهرست مطالب شاہکار عضدی جلد سیزدهم

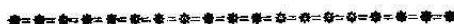
« تاریخ ایران و اسلام »

عنوان مطالب	شماره ص
خلاصه ای از زندگانی نگارنده	
پیش گفتار	
نیایش به درگاه پروردگار ، عبرت و پیش گفتاری از روزگار	
تفسیر پند آموزنده ی پدر بزرگوار حاج برات محمد عضدی	
پادشاهی علی قلیخان افشار تسخیر کلات دستگیری و قتل فرزندان نادر	
باز سازی علی شاه ارک و استحکام در شهر مشهد همراه دیگر قضایا	
مقام علم و عرفان شخصیت مولاعلی ، فرار لرها به سرپرستی کریمخان	
آگاه شدن علی شاه از فرار لرها و فرستادن سهراب خان بدنبال آنها	
نگاهی به سرکشی سیه داران نادر و نبرد ابراهیم خان با برادرش	
کشته شدن اصلانخان بدست ابراهیم انتخاب شاهرخ و کشته شدن ابراهیم	
درگیری ابوالفتح خان و علیمردان خان و عهد بستن با کریم خان	
آمدن امیرخان از هرات کور نمودن میرمحمد و بر تخت نشاندن شاهرخ	
قدرت آفریننده بی نیاز ریشه یابی قاجار درگیری محمدحسن با کریمخان	
نبرد آزاد خان افغان با کریمخان و شکست آزاد خان تسخیر شیراز	
حکومت احمد درانی و نبرد کریمخان با محمدحسن خان و شکست خان قاجار	
حمد پروردگار پند کریمخان به شیخ علی کشته شدن خان قاجار بدست دوه لو	
نبرد کریمخان با فتح علیخان افشارخیانت شیخعلی کورشدن وی بدستور کریم	
نگاهی بخاندان زند بزرگ منشی کریمخان درباره شاهرخ پناه دادن به فرزندان قاجار	
یادی از اسپارتاکوس همت و وطن داری کریمخان کشته شدن میرمهنای عرب	
ازرونق افتادن کاربازرگانان اروپا درخلیج فارس دستگیرشدن زکیخان درحال مستی	
اوضاع کردستان قضایای سلیمان پاشا با عمرپاشا دستگیری علیمراد خان	
مأموریت نظرعلی به عراق درخواست کریمخان سرعمر پاشا از سلطان عبدالحمید	
دستگیری تقی درانی و کشته شدن جهانسوز ، درگیری احمددرانی با خاندان نادر	

عنوان مطالب شماره صفحه

- قیاس کریمخان با شاه عثمانی اشاره به یعقوب لیث محاصره بصره توسط صادق خان ۱۲۷
- نگاهی عبرت آمیز تسخیر بصره توسط صادقخان فرستادن عبدالحمید سرعمر پاشا ۱۳۷
- یادی از تخت جمشید و خسروان بنام و کریمخان و سبک بازگشت ساقی نامه حافظ ۱۴۳
- وقوع زلزله در کاشان و قم و اصفهان همزمان با مرگ کریم و آشوب بازماندگان ۱۵۰
- درگیری خاندان زند بر سر جانشینی و نابود شدن آنها توسط علیمراد خان ۱۵۸
- بزرگ منشی کریمخان و خیانت آغا محمدخان درگیری وی با برادران رسوخ سفیران ۱۷۰
- درگیری هدایت فومنی با زندو قاجار مرگ علیمراد شورش جعفرخان تاجگذاری آغامحمد ۱۷۷
- یورش آغا محمد خان به اصفهان چند پند تاریخی فرار جعفرخان زند به شیراز ۱۸۴
- شکست آغا محمدخان از خسروخان کردستانی کشته شدن جعفرقصاص لطفعلیخان ۱۹۱
- درگیری آغا محمد با لطفعلیخان و ندانم کاریهای وی پیام خان قاجار به کلانتر ۱۹۷
- پیروزی لطف علیخان و پیغام کلانتر به آغا محمدخان خوش باوری لطفعلی در ابرج ۲۰۶
- استقرار آغا محمد در شیراز ویرانی ارک و پیش قبر کریمخان اعمال ناشایست خان قاجار ۲۱۳
- چگونگی دستگیری لطفعلیخان در بم توسط جهانگیر و اعمال ناشایست خان قاجار ۲۱۹
- خیانتکاری انگلستان در خاور میانه همت پایمردی سلطان احمد حاکم میسور هند ۲۲۷
- نامه آغا محمد به ارگلی حاکم قفقاز ، پاسخ ارگلی فجایعات خان قاجار در تفلیس ۲۳۱
- نامه هراکلیوس به کاترین رفتن آغا محمد به خراسان پایان حکومت شاهرخ افشار ۲۳۹
- نگاهی عبرت آمیز به تاریخ و بقایای علم و ادب ۲۴۳
- نگاهی عبرت آمیز به رفتار آغا محمد خان قاجار حرکت از خراسان ۲۴۶
- کشته شدن آغا محمدخان و بازآمدن باباخان به تهران خدمات حاجی کلانتر ۲۴۹
- بر تخت نشستن فتح علیشاه و درگیری وی با مدعیان ۲۵۳
- نگاهی بخراسان و افغان زدو بندهای روس و انگلیس قضایای لوئی ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ ۲۵۷
- نگاهی به ایران تأثیر حکومت کریمخان قبل از استقلال آمریکا و انقلاب کبیرفرانسه ۲۶۲
- نگاهی به مردم ستمدیده ایالات متحده ، بنای جمهوری به پیروی از کریمخان زند ۲۶۵
- نگاهی بحکومت پادشاهی انقلاب کبیرفرانسه و اعدام لوئی ۱۶ انعکاس حکومت کریمخان ۲۶۹
- ایجاد هرج و مرج و درکشور فرانسه و روی کار آمدن ناپلئون بناپارت ۲۸۱
- اشاره به رنجش ویکتور هوگو و مشکلات نگارنده هنگام اقامت در زادگاهش ۲۸۷
- نگاهی عبرت آمیز از حاکمان و کشته شدن ابراهیم کلانتر بدستور فتحعلی شاه ۲۹۰

- فرستادن لرد ولسلی فرمانفرمای انگلیسی هند مهدی علیخان را نزد فتح علیشاه ۲۹۴
- حمد خداوند توانا یورش سیسیانف به قفقاز نبرد ایرانیان بسررداری عباس میرزا ۲۹۷
- شکست سپاه روس درگیلان ازایرانیان ترور سیسیانف توسط حسینقلیخان حاکم باکو ۳۰۲
- نیرنگ ناپلئون و سفیر به ایران فرستادن فتح علیشاه میرزا خان قزوینی نزد ناپلئون ۳۱۰
- صلح ناپلئون با الکساندر پیغام فتح علیشاه و شکست ناپلئون در واترلو ۳۱۸
- آمدن سرجان ملکم بی اطلاعی فتح علیشاه فرستادن ایلچی بستن قرارداد با انگلستان ۳۲۶
- آمدن گوداوپیچ به قفقازرو رو شدن خیانت انگلستان و شکست سپاه ایران ۳۳۲
- اوصاف پروردگارنگاهی بخراسان و اجیرشدن ایل ترکمن ازجانب دولت روس تزار ۳۳۶
- سفر شاه عباس بخراسان ازدواج با دختررئیس چادرنشین ها و دیگر قضایا ۳۴۰
- قیام حیدرقلی و جعفرقلی علیه شاه مأموریت ایل شاهسون رفتن حیدر به تهران ۳۵۰
- نیایش بدرگاه خداوند سخنان حیدردر کاخ گلستان بخشیدن فتحعلیشاه آمدن حیدربه قوچان ۳۶۰
- آگاه شدن حیدرقلی ازغارث و ویرانی حیدرآباد و سرکوب نمودن وی ترکمانان را ۳۷۱
- شورشهای داخلی ، نیرنگ انگلیس کشته شدن خان قرائی بدستور محمدولی ۳۷۶
- عهدنامه گلستان جنگ ایران و عثمانی یورش وهابیان سرکوبی آنها توسط علی پاشا ۳۸۳
- چسان وصفت آرم ایا کردگار؟ تاسفی از عهد نامه ترکمن چای و ۳۸۹
- کشته شدن گری بایدف رفتن خسرو میرزا و امیر نظام و میرزا تقی خان نزد نیکلا ۳۹۷
- زندگی فلاکت بارملت و بریزو بیاش شهزادگان همراه پندو اندروز نیرنگ انگلیس ۴۰۴
- اعتراض شجاع السلطنه مأموریت عباس میرزا و یاری خواستن وی ازحیدر قلیخان ۴۱۱
- بسیج عباس میرزا سپاه خود برای فتح هرات و فوت ایشان نیرنگهای سیدجمال ۴۱۹
- هرگ فتح علیشاه سلطنت محمد شاه کشتن اعمام و قائم مقام فراهانی و... ۴۲۷
- قوانین و صدارت میرزا آقاسی سرانجام لشکرکشی به هرات یادی از شاه عباس ۴۳۶
- مثالی ازباغبان و درخت اشاره بحکومت محمد شاه داستان آقاخان محلاتی ۴۴۴
- تجاوز والی بغداد به خرمشهر قتل عام در کربلا سرکشی سالار در خراسان ۴۴۸
- بازدید نیکلا از آذربایجان ملاقات ناصرالدینشاه و امیرکبیر اشاره به هدایا ۴۵۲
- درگیری بین کشوریاران و دولت ترکیه تفرقه افکنی انگلیس ظهورعلی محمد باب ۴۵۶
- مأموریت امیرکبیری برای تعیین مرزننگاهی بشورش داخلی مرگ محمدشاه قاجار ۴۶۴

پیش‌گفتار

فرزون خواستن خوی هر حاکم است

خصوصاً همانی که نا سالم است

چنانکه در این دفتر آمده و عزیزان خواننده ملاحظه خواهند نمود فرازو نشیب و بریزو بیاشی که در این دوره بوقوع پیوسته در هیچ زمان از تاریخ ایران رخ نداده است، اگر درست به این قسمت تاریخ به حالت تحقیق بنگریم متوجه سرکشی هائی جنون آمیز خواهیم شد، نادرشاه با حرص و طمع خزائنی که از کشور هند و خانات و شهرهای ایران غارت نمود نه اینکه خودش بخواست و نتوانست از آن استفاده نماید بلکه به فرزندانش نیز وفا نکرد بفاصله چند ماه تمام خانواده نادر توسط پسر برادرش علی شاه قتل عام شدند تنها شاهرخ نوهی وی باقی ماند، هرچند کریمخان از خود بزرگ منشی نشان داد و تا در حیات بود مزاحم شاهرخ نشد ولی چون نوبت به آغا محمد خان قاجار رسید از نمک شناسی هم خاندان زند را همه نابود کرد هم استخوان های پوسیده وکیل‌الترعیا از خاک بیرون آورد به تهران منتقل ساخت، نهایت توسط سرب گداخته که بر سر شاهرخ ریخت آنچه که از اموال نادر در دست وی مانده بود گرفت، ایشان که در لثامت سرآمد خاندان قاجاریه بود با خیال اندیشی باور داشت دورانی دراز خواهد داشت، در حالیکه چنین نشد آن نمک شناس که اندازه قاشی خربزه ارزش نداشت، برای درخواست یک قاش خربزه نیز کشته شد، پس از وی پسر برادرش باباخان «فتحعلیشاه» به تخت سلطنت نشست چون از مملکت داری چندان سر رشته نداشت مدام

در حرمسرا بسر می برد ، غفلت وی باعث جنگ های طولانی بین ایران و روس شد در حین نبرد بجای کمک رساندن به عباس میرزا که ولیعهد و فرمانده و سردار سپاه بود ، گاه دست بسوی ناپلئون دراز می کرد و گاهی دست نیاز بدامن انگلیسیها می برد همین امر نهایتاً باعث تفرقه افکنی و شکست ایرانیان شد ، گذشته از آنکه قسمت قفقاز و نخجوان و ارمنستان و باکو از ایران جدا شد دولت ایران پنج ملیون تومان نیز غرامت جنگی به دولت روس تزاری پرداخت نمود ، نتایج سوئی که این جنگ های بی هدف برجا گذاشت این بود که درگوشه و کنار ایران هرکدام از فرزندان فتح علیشاه که از شمارش افزون بودند به ادعای سلطنت قیام کردند که یکی از آنها سرکشی کامران میرزا در هرات افغانستان بود که سالها آن جنگ ادامه داشت دست آخر در اثر بی لیاقتی محمد شاه قاجار و وزیرش میرزا آقاسی که بجای قائم مقام فراهانی دبیر اندیشمند و فرهیخته تکیه زده بود شهر هرات از ایران جدا شد ، دولت انگلیس به این کار بسنده نکرد این بار توسط چند نفر لا مذهب علم شنگه ای دیگر ایران بنام بهائیت راه انداخت که از همه معروفتر سید محمد علی شیرازی بود که سالها اغتشاش آن گریبان گیر علماء و افراد فرهیخته و متدین گردید ، دیگر از فتنه های دول بیگانه خصوصاً روس و انگلیس تحریک دولت عثمانی ترکیه بود که مدام علیه ایران در مرز ها اختلاف می انداخت و دولت عثمانی را به شیعه کشی در شهر های کربلا و نجف و کاظمین بر می انگیزختند بقول معروف می خواستند « از آب گل آلود ماهی بگیرند » نکته ای دیگر که باید به عرض خوانندگان برسانم این است که قبل از استقلال یافتن نظام جمهوری در جهان و ایالات متحده و انقلاب کبیر فرانسه

پایه ریزی چنین کاری از جانب سردار رشید و حکمران نام آور ایران کریمخان زند به مرحله اجرا در آمد به مرور اعمال و رفتار وی که حمایت از طبقه زحمت کش و مستضعف بود توسط جهانگردان و نویسندگان و سفیران به اروپا و کشورهای غربی اشاعه شد همین امر باعث گردید که حاکمان مستبد و شاهانی چون لوئی شانزدهم و ناپلئون یکی پس از دیگری از تخت سرنگون شوند بجای آن نظامی با انتخاب مردم روی کار آمد ، تحولی در جهان راه افتاد که آن تحقیقی دیگر است که در این خلاصه نمی گنجد ، چنانکه سخن آمده فرازو نشیب و مشکلات ایران آن دوره بعد از فتح علیشاه حکومت محمد شاه قاجار است که با فتنه سالار و جعفرقلیخان شادرو در خراسان مواجه شد که سال ها ادامه داشت محمد شاه که از کاردانی های افرادی مانند میرزا قائم مقام فراهانی و میرزا تقی خان امیرکبیر بی بهره مانده بود نتوانست رفع مشکلات نماید دست توسل بسوی افراد ناباب دراز میکرد که جا بجا داخل همین دفتر به آنها اشاره شده ، بهتر است خوانندگان با فراغت خاطر درباره هریک از داستان و بگیرو ببندهای سلاطین و قوانینی که در این مجموعه بصورت نظم یا نثر از روی تاریخ همراه پند های ارزنده در متن شعر و پا ورقی ها بیان شده حوصله به خرج دهند تا بتوانند بهتر از آن بهره مند شوند .

با عرض تقدیر و تشکر از فرهیختگان ، ادباء و عرفاء و آرزوی موفقیت برای همه عرایض را با این بیت پایان میرسانم
 سخن های تاریخ افسانه نیست ادب پروری رسم بیگانه نیست
 اردیبهشت ۱۳۹۸ شمسی خراسان شمالی شهر زیبای بجنورد

برادر کوچک شما احمد عضدی